

Osvietenie

Rudolf Steiner

Osvietenie vychádza z veľmi jednoduchých postupov. Aj pritom ide o to, aby sme rozvinuli určité city a myšlienky, ktoré driemu v každom človeku a ktoré sa majú prebudiť. Iba toho, kto ich vykonáva trpezlivo, presne a vytrvalo, môžu tieto v podstate dosť jednoduché úkony, priviesť k vnímaniu *vnútorných svetelných javov*. Úplným začiatkom je sledovanie rôznych prírodných útvarov presne stanoveným spôsobom. Podobne ako napríklad pozorujeme priezračný a pekne formovaný kryštál, rastlinu alebo zviera. Pokúsme sa najprv zamerať svoju pozornosť na nerast a zviera a budeme ich navzájom porovnávať, pričom myšlienky s tým spojené musia sprevádzať dušu v podobe oživených citov. Nijaká cudzia myšlienka a ani cit sa do toho nesmú zamiešať a narušiť sústredené pozorovanie. Hovorme si nasledovné: „Kameň má tvar, i zviera má svoju formu. Kameň zotráva v pokoji na svojom mieste. Živočích mení svoje miesto. Je to pud zvierat'a, ktorý ho núti meniť miesto. A sú to tiež pudy, ktorým slúži tvar (forma) zvierat'a. Lebo jeho orgány sú prispôsobené práve týmto pudom. Tvar kameňa sa neformuje vplyvom pudov, ale silou, v ktorej niet žiadostivosti⁴.“

Ak žiak intenzívne usmerňuje tieto myšlienky a sústredene sleduje nerast i zviera, v jeho duši ožívajú dva úplne odlišné druhy pocitov. Jeden pocit vchádza do duše z kryštálu a druhý zo živočicha. Spočiatku sa mu to celkom ani nepodarí, ale postupne, pri trpezlivom nacvičovaní, sa obidva pocity začnú ohlasovať. Treba len stále cvičiť. Najprv vydržia pocity len počas pozorovania, neskôršie pretrvávajú dlhšie. A napokon sa stanú v duši trvalo prítomné. Potom postačí, ak si žiak tajného školenia na ne spomenie, a obidva pocity sa vynoria vždy a pravidelne aj bez zahľadania sa na vonkajší predmet. Z týchto pocitov a pocitov s nimi spätých myšlienok sa utvárajú *jasnovidecké orgány*. Ak pribudne k pozorovaným veciam aj rastlina, zbadáme, že pocit, ktorý k nám z nej prichádza, je čo do rázu a intenzity niekde uprostred medzi pocitmi, ktoré vyžarujú kryštál a živočích. Orgány, ktoré pritom vznikajú, sú duchovné oči. Nimi sa žiak pomaly učí vidieť duševné a duchovné farby. Pokiaľ si osvojil len to, čo sme opísali ako „prípravu“, zostáva duchovný svet so svojimi obrazmi a líniami tmavý, po osvietení sa stáva svetlý. Aj tu musíme poznamenať, že pojmy „tmavý“ a „svetlý“, ako aj ďalšie výrazy, vyjadrujú len približne to, čo márne na myslí. Ináč sa to nedá vyjadriť; ak chceme použiť bežnú reč. Veď ľudská reč vznikla pre fyzické potreby. Tajná veda označuje to, čo pre jasnovidné orgány vychádza z kryštálu, ako „modré“ alebo „modročervené“. Pokiaľ ide o živočicha, hovorí o „červenej“ či „žltočervenej“. V skutočnosti máme na mysli farby „duchovného charakteru“. Farba vychádzajúca z rastliny je „zelená“ a pomaly sa mení na svetlú, éterickú ružovkasto červenú farbu. Rastlina je totiž tou bytosťou prírody, ktorá sa vo vyšších svetoch v nejednom ohľade dosť podobá svojmu výrazu vo fyzickom svete. U nerastov a zvierat je to ináč. Treba ale poznamenať; že vymenovanými farbami sú dané len najzákladnejšie odtiene nerastnej, rastlinnej a živočíšnej ríše.

V skutočnosti sú v nej zastúpené všetky možné odtiene. Každý nerast, rastlina a živočích má svoj presne určený odtieň. K tomu ešte pristupujú bytosti vyšších svetov, ktoré sa nikdy fyzicky nevetľujú, so svojimi obdivuhodnými, často aj hrôzu budiacimi farbami. V skutočnosti je bohatstvo farieb v týchto vyšších svetoch neporovnateľne väčšie než vo fyzickom svete.

Keď už žiak získal schopnosť vidieť „duchovným zrakom“, stretá sa skôr či neskôr so spomenutými, od človeka vyššími alebo aj nižšími bytosťami, ktoré nikdy nevkročia do fyzickej skutočnosti.

Ak žiak dospel až sem, cestou, aká sa tu opisuje, otvorí sa pred ním rôzne možnosti. Ale nikomu neradno ísť ďalej bez starostlivého povšimnutia si toho, ako sa k tomu vyjadri alebo čo o tom povie duchovný učiteľ. Aj v prípade toho, čo sme tu už opísali, je najlepšie, ak žiak zohľadní jeho pokyny. Napokon, ak má dostatok síl a vytrvalosti, aby sa dostal až tak ďaleko, ako to zodpovedá načrtnutým základným stupňom osvietenia, určite bude hľadať a aj nájsť správne vedenie.

⁴ Skutočnosť, ktorú mám na mysli pri pozorovaní kryštálu, celkom prekrútili tí, čo sa o tom dozvedeli len vonkajším spôsobom (exotericky) a vznikli z toho metódy tzv. „zrenia kryštálu“ a pod. Takéto manipulácie sa zakladajú na nedorozumení. Boli opísané v mnohých knihách, ale nie sú predmetom pravého - ezoterického tajného školenia.

Za každých okolností je žiadúca istá opatrnosť a kto o ňu nestojí, urobí lepšie, ak zanechá ďalšie kroky v tajnej vede. Kto sa chce stať žiakom, nesmie stratiť nič z toho, čo z neho robí šľachetného, dobrého a pre všetky fyzické skutočnosti vnímavého človeka. Naopak, kým sa zaučá, musí stále stupňovať svoju mravnú silu, statočnosť a pozorovaciu schopnosť. Stručne povedané: Počas cvičení smerujúcich k osvieteniu musí žiak neustále upevňovať svoj cit solidarity s ľuďmi, súcť so zvieratami a zmysel pre krásu prírody. Ak to podcení, budú spomenuté cvičenia postupne otupovať jeho cit i celú jeho myseľ. Srdce by mu stvrdlo a jeho myseľ by otupela. A to by nutne viedlo k nebezpečným následkom.

Ako sa vyvíja osvietenie, ak pomocou opísaných cvičení vystúpime nad minerál, rastlinu, zviera a človeka, ako nastáva po osvietení zjednotenie duše s duchovným svetom a čo vedie k zasväteniu, o tom si povieme, pokiaľ sa to dá - v nasledujúcich kapitolách.

V našich časoch veľa ľudí hľadá cestu k tajnej vede. Robia to rôzne, skúšajú nebezpečné, ba často i zavrhnúťhodné metódy. Preto všetci, čo si myslia, že o týchto veciach vedia niečo pravdivé, majú dať iným príležitosť osvojiť si čo-to z tajného školenia. Majú im odhaliť niečo z pravdy, aby chyby nemohli narobiť veľa škôd. Cesty, o ktorých tu hovoríme, nemôžu nikomu uškodiť, pravda, ak si ich niekto nevynucuje. Ale na jedno si treba dať zvlášť pozor: nikto takýmto cvičeniam nesmie venovať viac času a síl, ako mu to umožňuje jeho životné postavenie a povinnosti. Nikto nesmie v mene tajnej cesty náhle nič zmeniť na svojich vonkajších životných pomeroch. Ak chce dosiahnuť skutočné výsledky, musí byť trpezlivý. Po niekoľkých minútach musí s cvičeniami prestať a venovať sa svojim každodenným povinnostiam. Do denného zamestnania sa nesmie nič miešať z myšlienok cvičenia. Kto sa nenaučil v najvyššom a najlepšom zmysle čakať, nehodí sa za žiaka tajnej vedy a nikdy nedosiahne ani výsledky skutočnej hodnoty.